

डॉ. रंजन मैति
सहायक प्राध्यापक
केन्द्रीय प्रौद्योगिकी संस्थान कोकराझार

वैदिक गणित

Place Values and Zeros, Aryabhata (476 CE)

स्थानं स्थानं दशगुणं स्यात्

- ▶ स्थानं : Position
- ▶ दशगुणं : Ten times
- ▶ स्यात् : Would be
- ▶ The place would be ten times the place

Sloka on Numbers, Bhaskara II, 12th Century CE, लीलावती

एकदशशतसहस्रायतु लक्षप्रयतु कोटयः क्रमशः ।
अर्बुदर्बुदब्जखर्वनिर्वनिखर्वमर्व हापद्मशंकवस्तस्मात् ॥
जलधिश्चांत्यंमध्यं परार्धमर्धमिति दशगणोत्तराः सज्ञाः ।
संख्यायाः स्थानानां व्यवहारार्थं कृता पूर्वैः ॥

Eka-Dasha-Shata-Sahasrāyuta-Lakṣa-Prayuta-Koṭayaḥ Kramaśaḥ □
Arbuda-Arbudabja-Kharva-Nirva-Nikharvam-Arvaha-Padma-Śaṅkavas-
Tasmāt □
Jaladhiś-Chāntyam Madhyam Parārdham-Ardham-Iti Daśa-Gaṇottarāḥ
Sajjñāḥ □
Saṅkhyāyāḥ Sthānānām Vyavahārārtham Kṛtāḥ Pūrvaiḥ □